

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/49/2002

KONKUBINAT PAR HETEROSEKSUALNYCH I HOMOSEKSUALNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Po ogłoszeniu, że w Sejmie trwają prace nad projektem ustawy, w której przewiduje się możliwość legalizacji konkubinatu, sprawa ta stała się przedmiotem publicznej debaty nad różnymi aspektami takiego rozwiązania. W myśl opracowywanego projektu możliwość zalegalizowania konkubinatu miałyby nie tylko pary heteroseksualne, ale również związki homoseksualne. Legalizacja związków osób tej samej płci jest w Polsce kwestią kontrowersyjną, choć przyznanie partnerom pozostającym w takim związku niektórych praw przysługujących współmałżonkom akceptuje większość Polaków¹. Inną kwestią wzbudzającą kontrowersje była potencjalna nietrwałość takiego związku: w przygotowywanym projekcie ma się pojawić zapis, że konkubinaty mogłyby zostać rozwiązane przez jedną ze stron (inaczej niż małżeństwo).

Większość Polaków akceptuje prawo mężczyzny i kobiety do zalegalizowania konkubinatu² - związku, w którym partnerzy mieliby niektóre, lecz nie wszystkie prawa przysługujące współmałżonkom, korzystaliby z ekonomicznych udogodnień związanych z instytucją małżeństwa, lecz nie mogliby adoptować dzieci. Blisko jedna trzecia ankietowanych (31%) zdecydowanie opowiada się za tym, aby pary heteroseksualne miały taką możliwość, a zbliżona liczebnie grupa (29%) - raczej zgadza się z tym projektem. Około jednej trzeciej badanych (31%) sprzeciwia się legalizacji konkubinatu.

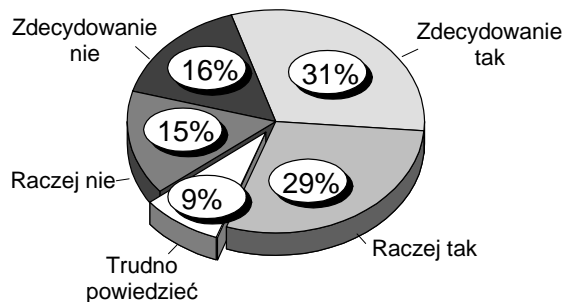
Zupełnie inny jest rozkład odpowiedzi na pytanie o legalizację związków osób tej samej płci. Trzy czwarte respondentów (76%) jest zdania, że pary homoseksualne nie powinny mieć prawa do legalizacji swojego związku, w tym blisko dwie trzecie (62%) wyraża tę opinię w sposób zdecydowany. Jedynie co siódmy ankietowany (15%) akceptuje przyznanie im takiego prawa.

¹ Zob. komunikat CBOS „Postawy wobec małżeństw homoseksualistów”, kwiecień 2001.

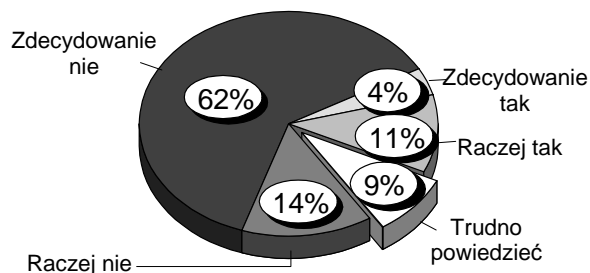
² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (142) przeprowadzono w dniach 1-4 marca 2002 roku na liczącej 1065 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

RYS. 1. W SEJMIE ZŁOŻONA ZOSTAŁA PROPOZYCJA, ABY ZALEGALIZOWAĆ KONKUBINAT, CZYLI ZWIĄZEK DWÓCH OSÓB NIEBĘDĄCYCH MAŁŻEŃSTWEM. PARTNERZY MIELIBY NIEKTÓRE UPRAWNIENIA PRZYSŁUGUJĄCE MAŁŻONKOM, A ZWIĄZEK TAKI MOŻNA BY ROZWIĄZAĆ ZA WOLĄ TYLKO JEDNEGO Z PARTNERÓW. CZY, PANA(I) ZDANIEM, MOŻLIWOŚĆ ZALEGALIZOWANIA KONKUBINATU POWINNI(Y) MIEĆ:

KOBIETA I MĘŻCZYŻNA ŻYJĄCY WSPÓLNIE W ZWIĄZKU INTYMNYM

DWIE OSOBY JEDNEJ PŁCI ŻYJĄCE WSPÓLNIE W ZWIĄZKU INTYMNYM

Opinie na ten temat związane są z uczestnictwem w praktykach religijnych - im częściej badani biorą w nich udział, tym rzadziej popierają legalizację konkubinatu. Dotyczy to zarówno legalizacji związków heteroseksualnych, jak i homoseksualnych. Ze względu na udział w praktykach religijnych, największą liczebnie grupę badanych stanowią osoby, które deklarują, że uczestniczą w nich raz w tygodniu. Większość z nich akceptuje legalizację heteroseksualnych związków na opisanych zasadach.

Widoczna jest zależność między wiekiem badanych a akceptacją legalizacji konkubinatu, jeżeli miałyby dotyczyć par homoseksualnych. Ludzie młodzi znacznie częściej niż starsi badani są skłonni akceptować legalizację takich związków.

Z deklaracji ankietowanych wynika, że ok. 1% dorosłych Polaków żyje w stałym związku innym niż małżeński. (Zapewne osoby te byłyby zainteresowane proponowanym rozwiązaniem prawnym.) Być może jednak są to dane zaniżone - prawdopodobnie niektórzy badani pozostający w takich związkach podawali swój formalny stan cywilny.

		CBOS
Jaki jest aktualnie Pana(i) stan cywilny?		
Kawaler/panna		24%
Żonaty/mężatka		62%
Rozwiedziony(a)/w separacji		3%
Wdowiec/wdowa		10%
Żyje w innym stałym związku (stały partner)		1%

Jeżeli chodzi o stosunek do konkubinatu par heteroseksualnych, za jego zalegalizowaniem częściej niż inni opowiadają się ludzie rozwiedzeni lub pozostający w separacji, a stosunkowo rzadziej niż pozostali - wdowcy i wdowy. W tej ostatniej grupie wyjątkowo niska jest też akceptacja legalnych związków homoseksualnych, co wiąże się z wiekiem tych osób.

Tabela 1

Stan cywilny respondenta	Czy, Pana(i) zdaniem, możliwość zalegalizowania konkubinatu powinni mieć kobieta i mężczyzna żyjący wspólnie w związku intymnym?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Kawaler/panna	61	29	10
Żonaty/mężatka	60	31	9
Rozwiedziony(a)/w separacji	73	26	1
Wdowiec/wdowa	47	41	12
Żyje w innym stałym związku (stały partner)*			
	Czy, Pana(i) zdaniem, możliwość zalegalizowania konkubinatu powinni mieć dwie osoby jednej płci żyjące wspólnie w związku intymnym?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Kawaler/panna	20	70	10
Żonaty/mężatka	15	78	7
Rozwiedziony(a)/w separacji	18	74	8
Wdowiec/wdowa	4	84	12
Żyje w innym stałym związku (stały partner)*			

*Z powodu małej liczebności tej grupy nie można przedstawić rozkładu odpowiedzi

Opinie na temat konkubinatu są bardzo zróżnicowane w zależności od tego, czy możliwość jego zalegalizowania miałyby otrzymać pary heteroseksualne czy też homoseksualne. Większość Polaków uważa, że mężczyzna i kobieta powinni mieć możliwość zawarcia związku przynoszącego mniejszą ilość obowiązków, ale i mniej praw niż małżeństwo. Jednocześnie zdecydowana większość nie chce dać takiego prawa parom homoseksualnym.

Opracował

Michał WENZEL